GÅRDBRUKER HEGE FOSSUM:

FØDT INN I URETT

Sivilombudet

6. oktober 2024

Klage over Øvre Eiker Kommunes matrikkelføring og Statsforvalterens vedtak vedr. eiendommene ØEK – 83/4 og 83/5.

Undertegnede Lars K. Kaasa og Hege I. Fossum er begge gårdbrukere på hhv. Søndre Fossum (gårdsnr. 83 bruksnr. 5) og Nordre Fossum (gårdsnr. 83, bruksnr. 4) beliggende i Øvre Eiker Kommune (vedlegg 1 og 2) Gårdene ble fradelt hverandre i 1881 slik at tunet på hovedgården ble liggende mellom de to brukene som i dag grenser til hverandre. Det går en gammel bygdevei over Søndre Fossum 83/5 sin grunn. Denne er utvidet og går nå over begge eiendommenes grunn (vedlegg 1 og 2). Vi har opplevd en rekke juridiske utfordringer etter at Øvre Eiker Kommune i 2009 opprettet en matrikkelenhet på våre eiendommer uten vår godkjenning (vedlegg 3).

Fakta i saken

Våre eiendommer har vært i våre familiers eie siden tidlig på 1900-tallet, og vi har et tinglyst dokument som bekrefter våre eiendomsrettigheter, datert 12. desember 1881 (vedlegg 4 og 10). Her fremkommer det tydelig at grensene mellom Søndre og Nordre Fossum går langs bygdeveiens kant på nordre side av veien og at bygdeveien hører til Søndre Fossum. Ingen offentlig instans er nevnt som tilgrensende part for verken Søndre eller Nordre Fossum (vedlegg 4 og 10).

Kommunen opprettet en ny matrikkelenhet i 2009 basert på Statens Kartverks digitale kart (vedlegg 3). De har forklart at de har brukt Statens Kartverks digitale kartløsninger som grunnlag (vedlegg 5). Statens Kartverk opplyser i e-post, datert 19. august 2024 at de har registrert bygdeveien basert på informasjon fra kommunen (vedlegg 6).

Statsforvalteren i Oslo og Vikens vedtak, datert 13. oktober 2023, opprettholder kommunens vedtak datert 16.12.2022 (saksnummer 2022/12680 - 31533/2022). Statsforvalteren bekrefter at undertegnede har en tinglyst eiendomsrett i skylddelingsforretningen, datert 12. desember 1881. Samtidig hevder Statsforvalteren i Oslo og Viken at det ikke kan utelukkes at kommunen har et eierskap til grunnen under veilegemet. Det er ikke fremlagt dokumentasjon. Kommunen får medhold i at de ikke trenger å slette denne matrikkelenheten fra 2009 fra matrikkelregistret (vedlegg 5).

Statsforvalteren i Oslo og Viken påpeker at saken bør tas til jordskifteretten (vedlegg 5).

Lovgrunnlag

Ifølge **tinglysningsloven § 20** skal tinglyste dokumenter ha forrang. Denne bestemmelsen gjør det klart at prioriteten mellom ulike rettigheter avgjøres av tidspunktet for tinglysningen. Dersom den nye matrikkelenheten får stå i matrikkelen vil grunnen under bygdeveien være matrikulert to ganger med forskjellige matrikkelnummer, og poenget med tinglysing som rettsvern mot tredjemann faller bort. Dette skaper grobunn for senere konflikt.

LKK

HF

Videre sier **matrikkelloven § 26** at åpenbare feil i matrikkelen skal rettes. Feilaktige digitale kartløsninger har her ført til en åpenbar uriktig matrikkelføring. Normalt skal en slik oppføring skje på grunnlag av tinglyste dokumenter eller vedtak. Siden Øvre Eiker Kommune baserer sin matrikulering på egne undersøkelser, må de selv stå ansvarlig for denne feilen. Konsekvensen av at kommunen ikke retter feil matrikkelføring er at det blir mulig å begå bevisste feil, skjule seg bak «god tro» og så tilegne seg eiendomsarealer. Vi ser dette som en trussel mot eiendomsretten.

Det pågår en konflikt om bygdeveien som har vart siden 1969 (Vedlegg 7). Saksdokumentet viser grunneiernes forsøk på å protestere mot et mislighold av avtale om bygdeveiens funksjon. Kommunen påbegynte deretter en gradvis utvidelse av veibredden gjennom gårdstunet uten tillatelse. Dette fordi et pukkverk hadde begynt å ta i bruk gårdstunet til utkjøring av masser, til tross for at det forelå **en rettskraftig tingrettsdom** som stadfestet at trafikken til og fra pukkverket skulle gå langs en annen trasè; Stensethveien (Vedlegg 8). Fra dette brevet ble sendt har våre familier på Fossumgårdene fastholdt vårt syn på saken. Vi har ikke inngått muntlige avtaler som gagner et formål som forringer eiendommene våre, og som tingretten har stadfestet at vi ikke skal belastes med. Undertegnede mener i motsetning til Statsforvalteren at kommunen burde visst om eiendomsretten vår da de utstedte en eiendomshjemmel til seg selv uten at vi ble informert (vedlegg 7 og 8).

På bakgrunn av dette har Øvre Eiker Kommune ønsket å ta saken til jordskifteretten og får medhold i dette av Statsforvalteren i Oslo og Viken (vedlegg 5). Undertegnede mener derimot at vi ikke skal utsettes for de økonomiske belastningene en jordskifterettsbehandling vil medføre. Kommunen har tatt grunnen uten formell ekspropriasjon, og det bør vurderes om kommunen har forsøkt å omgå ekspropriasjonsprosessen og dermed også erstatningsplikten. Dette begrunner vi med at det første tinglyste dokumentet gir oss eiendomsrett fra 1881 og fremover, og at kommunen nå hevder eierskap uten gyldig grunnlag (vedlegg 4 og 10). Siden jordskifteretten typisk behandler nye grenser og grensejusteringer, ser vi ikke dette som rett instans for oss. Vi mener at **Grunnloven §105** sin ordlyd «Krev omsyn til samfunnet at nokon må gje frå seg sin faste eller rørlege eigedom til offentleg bruk, skal ho eller han få fullt vederlag av statskassa.» Dette peker mot at saken må gjennomføres formelt gjennom ekspropriasjonsvedtak og påfølgende rettsprosesser, siden vi vil motsette oss ekspropriasjonen.

Hvordan kommunens handlinger har påvirket oss

Kommunens handlinger fører til økonomisk tap og psykologisk belastning. Vi risikerer nå å miste gårdstunet vårt som også forringes med støv og støy fra tungtransport uten noen form for kompensasjon. Det er svært tungt å måtte oppleve at en tingrettsdom ikke blir etterfulgt, at ekspropriasjonloven ikke trer i kraft og at loven således ikke er lik for alle. Vi mister ikke bare det arealet som veigrunnen og utvidelsen av den står for, vi mister også hager som ikke lenger kan brukes til rekreasjon, og dyrka mark som støves ned. Vi bruker all vår fritid på å forsvare vår rett mot en overmakt og dette skaper mye ubehag i form av personer som kommer på tunet og skjeller oss ut, samt at det er forekomst av ryktespredning om vår mentale helse. Det hele begynner å bli såpass utmattende, at det spøker for om vi kan klare å stå i jobb mens dette pågår.

Jordskifterettsbehandling vil belaste oss som privatpersoner økonomisk. En ekspropriasjonssak vil dekke våre kostnader i en sak, hvor vår eiendomsrett er truet på bakgrunn av samfunnsnytte. Undertegnede har ikke bedt om at grunneierne på Stenseth skulle

starte pukkverk, og har heller ingen inntekt fra dette, men sitter kun igjen med utgifter og dårlig nattesøvn. Kommunen, som en ressurssterk part, bærer ansvar for å sikre at eierskapet blir korrekt avklart. Det er et rettsstatsprinsipp at en sak bør kunne få behandling i rettssystemet uten at en part utnytter økonomisk overmakt. Derfor mener vi, at det ligger i den økonomiske skjevheten, at saken bør behandles etter ekspropriasjonsloven.

Sammenligning med lignende saker

I saken «0200-2014-0002 Kveldro», avgjort av Akershus og Oslo jordskifterett den 01.12.2014, ble det fastslått at det var private grunneiere som hadde eiendomsrett til grunn under bygdevei, da de **hadde en framlagt utskrift av pantebok hvor bygdeveien var beskrevet** (vedlegg 9). Begrunnelsen for dette var at det var **kun de private grunneierne som var parter, og det offentlige var ikke part**. Sitat fra dommen: «*Det ville vært naturlig at aktuell offentlig veimyndighet var part dersom det offentlige hadde eiendomsrett til veigrunnen. Dette underbygger at det kun var ervervet bruksrett for allmennheten til ferdsel.*» Dette gjelder tilsvarende vårt tilfelle (vedlegg 4 og 10). Grenseavklaringen i skylddelingsforretningen fra 1881 beskriver kun private grunneiere på Fossumgårdene som tilgrensende hverandre.

Krav og oppfordringer

I ettertiden, og for kommende generasjoner, vil denne feilregistreringen i matrikkelen kunne skape konfliktsituasjoner rundt hevdsspørsmål. Vi påpeker derfor viktigheten av at matrikkelenheten fjernes for å sikre eiendomsretten.

Vi håper derfor at Sivilombudet tar vår sak opp til behandling og:

- undersøker og vurderer om kommunens og statsforvalterens vedtak har vært i tråd med gjeldende rett
- gir en anbefaling om at kommunen retter opp feil matrikkelføring og respekterer den tinglyste eiendomsretten.
- dersom det anbefales en rettsbehandling av saken, ber om at dette ses i lys av Grunnloven § 105, og dermed ser det som en ekspropriasjonssak.

Dette anmoder vi om fordi det er en sak som setter til side rettslige dokumenter. Et kommunalt og statlig system som ikke tar hensyn til rettslige dokumenter, fjerner borgeres rettssikkerhet, tillit til domstolene og dermed demokratiet.

Med vennlig hilsen

Lars Kristen Kaasa
Grunneier Søndre Fossum
Gårdsnr. 83 Bruksnr. 5

Hege Fossum
Grunneier Nordre Fossum
Gårdsnr. 83 Bruksnr. 4

Vedlegg:

1. Grunnboksutskrift gårdsnr. 83/4. 12.09.2024. Statens Kartverk.
2. Grunnboksutskrift gårdsnr. 83/5. 12.09.2024. Statens Kartverk.
3. Grunnboksutskrift gårdsnr. 3001/19. 27.10.2022. Statens Kartverk.
4. Skylddelingsforretning tinglyst 12.12.1881. Arkivverket.
5. Vedtak i klagesak. 13.10.2023. Statsforvalteren i Oslo og Viken.
6. E-post. 19.08.2024. Statens kartverk.
7. Brev fra oppsittere av Grøslandveien til Øvre Eiker Formannskap.02.05.1969
8. Tingrettsdom – få rett tittel, helst finn den som er kopiert med utbetalinger til grunneiere
9. Jordskiftedom. 01.12.2014. Akershus og Oslo jordskifterett.
10. Privat transkribering av skylddelingsforretning tinglyst 12.12.1881.

ØKK.

Rettsbok
for
Eiker, Modum og Sigdal Herredsrett

År 1968 den 17 september ble rett holdt på banken i Hokksund
Rettens formann: dmf. Hans Jacob Bull m /alm. bemynd.
Skjønnsmenn: 1. murmester Jørgen Rønning, Hokksund.
2. veioppsynsmann Arnfinn Isdahl «
3. gårdbruker Per H. Hobbelstad «
4. « Bjørn B. Wærp Skotselv
Alle er habile og har avgitt forsikring før, unntatt nr. 4 som avga forsikring nu.

Sak nr. 22/68 B.
Saksøker: Svene Pukkverk, Svene i Flesberg.
Prossesfullmektig : adv. Olav Kyrre Olsen, Kongsberg.
Saksøkt:1. Borger Stenseth, Hokksund.
2. Andreas Saksum, «
3. Vannverket for Solum m / fl. v /Petter L. Kaasa, Hokksund.
Prosessfulmektig for nr. 1 og 3: adv. Kjell Fure, Vikersund.
« « « 2: h.r. adv. Josef Haraldsen, Tønsberg.

Saken gjelder: skjønn.
Til stede: For saksøker Ingvar Torsholt
saksøkte Borger Stenseth, Andreas Saksum, Kristen Fossum for saksøkte nr, 3,
alle prosessfullmektigene

.....

Det ble framlagt følgende : <u>alminnelige skjønnforutsetninger:</u>

1. Svene Pukkverk (sener reg. Hokksund Pukkverk) skal sprenge ut fjell på Kristoffer Engers eiendom, på steder som vil bli påvist underskjønnet.
Der skal også drives ut grusforekomster.
2. På det arealet som Svene Pukkverk har leiet av Kristoffer Enger skal anbringes nødvendig

maskineri til knusing og annen foredling av det utsprengte fjell. Maskineriet er vist på tegninger. plassering i terrenget, samt maskineriets art vil bli påvist under befaringen.Dette Dette gjelder også anlegg for ferdigbetong.
3. Det er ikke aktuelt for Svene Pukkverk å sette igang med asfaltverk. Hvis dette blir aktuelt, vil vedkommende firma som skal drive med dette, måtte ordne seg grunneierne.
4. Selve spregningen av fjellet foregår på baksiden av en ås, og vil ikke sjenere noen nabo
5. Arealet hvor maskineriet plaseres, er ca. 10 dekar. Denne tomt forutsettes å bli skjermet av den bestående skog et stykke nedover.
6. Vann- og kloakk forutsettes lagt etter pålegg fra Øvre Eiker regulerings-vesen, og vil ikke sjenere naboer.
7. Den eksisterende vei opp til anlegget, som i det vesentligste går over Kristoffer Engers grunn, forutsettes oljegruset iden utstrekning dette finnes nødvendig.
8. Mulig bebyggelse som etter hvert måtte bli nødvendig, vil i hvert enkelt tilfelle bli anmeldt

til Øvre Eiker Bygningsråd, på vanlig måte.

9. Elektrisk opplegg er anlegget er anordnet, og gjort opp for med de overfor de grunneier dette gjelder.
10. Svene Pukkverk gis rett til å føre opp, og drive anlegget på den måte som blir påvist under skjønnet mot at skjønnsretten fastsetter mulige erstatninger for eventuelle ulemper som måtte finnes å forekomme. Der skal også drives grusforekomster.
11. Skjønnsforutsetningene forbeholdes endret eller suppelert.

.....

Det ble derfor inngårr sådant

RETTFORLIK:

1. Sven pukkverk påtarseg på sin bekosning åopparbeide en vei tilsvarende den kommunale vei etter en trace` merket rødt på en av partenes godkjente skisse. pungt B skissen forutsettes inntil hekken til gnr. 88 brn.1.

Andreas Saksum som eier gnr. 88 brnr. 3.4.og5 gir fri veigrunn til en sådan trace` på betingelse av at :

A. grøftesystemet godkjennes på hans vegne av herredsagronomen,

B. Svene Pukkverk opparbeider på egen bekostning en tilfredsstillende oppkjøsel fra den nye trace` inntil hans stabbur.

C. Den kommunle veigrunn mellom pungt A og C skissen vederlagsfritt tillegges hans eiendom og av Svene Pukkverk oppbrtytes og opparbeides i jordbruksmessig stand.

D. Ved anlegget av den nye trace skal matjorden fjernes forsiktig Og plaseres etter hans anvisning.

E. Eventuelle anleggskader erstattes av Svene Pukkverk.

2.

Borger Stenseth som eier av grnr. 88 bnr.2 avgir ca 150 m veigrunn av eksisterende anleggsvei mot at han mottar av Kristoffer Enger som eier gnr. 88 bnr. 1 det jordsttkket som blir beliggende mellom den eksisterende anleggsvei og den nye vei, som blir å opparbeide,forutsetningsvis så vidt mulig irett linje, fra pkt. B på skissen til et pkt. D, ca. 50 m vest for bekken,hvor den nye vei føres inn på den eksisterende anleggsvei.

For eventuell utvidelse av den veigrunn som Borger Stenseth avgir utover 4 m veibredde, skal Svene Pukkverk betale en erstatning stor kr, 3,-pr.kv. meter.

Skulle Borger Stenseth igjen begynne med dyrehold på eiendommen, plikter Svene Pukkverk å ta på seg det gjerdehold som måtte bli nødvendig.

Borger Stenseth for sineiendom skal ha full bruksrett til såvel den nye vei som opparbeides som til den eksisterende anleggsvei ute vedlikeholdsplikt.

3.

Svene Pukkverk frafaller den del av den eksisterende anleggsvei som ligger mellom pkt. D og E på skissen.

4.

Kristoffer Enger som eier gnr. 1 godtar ovenstående rettsforlik for sitt vedkommende i den grad dette berører han.

5.

Det er undertegnede parters forutsetning at kommuneingeniøren i Øvre Eiker stikker opp den nye trace` i samråd med partene.

6.

Svene Pukkverk tillates midlertidig bruk av den eksisterende anleggsvei inntil 1. desember. 1968. Fristen forutsettes forlenget i rimelig tid hvis værforhold umuliggjør veianlegget,derunder oppbrytning og jordbruksmessig opparbeidelse avden nedlagte veigrunn.

Ingvar Torsholt (sign.)
Olav Kyrre Olson (sign.)
Borger Stenseth (sign.)
Kjell Fure (sign.)
Kristoffer Enger (sign.)
K. H. Wahl (sign.)
Andreas Saksum (sign.)
Josef Haraldsen (sign.

Det ble vider inngått sådant

RETTSFORLIK:

1.
De fremlagt almindelige skjønnsforutsettninger pkt, 1-9 legges til grunn.
2.
I pkt.10 gjøres den endring at ordene efter «----under skjønnet» Faller ut, idetde saksøkte forbeholder seg sin adgang til å kreve erstatning når man har vunnet erfaring med driften.
3.
I tilknytning pkt.2: densåkalte Potetløkka vil ikke bli benyttet av Svene Pukkverk.
4.
Itilknytning pkt 3: Det Skal ikke drives oljegrusanlegg av Svene Pukkverk.
5.
Itilknytning til pkt. 6: Som forutsetning iforhold til vannverket til solum m. fl. skal gjelde at kloakk fra administrasjonsbygget (Fjellheim) / og eventuelt fra andre skal godkjennes av Øvre Eiker Helseråd under under hensyntagen til vannverket.
Svene Pukkverk plikter å sørge for at de foranstaltninger som måtte være nødvendig slik at vannverket ikke blir skadelidende ved forurensning fra anlegget eller driften.
6.
Som generell forutsetning for anleggsdriften ska gjelle at ingen drift elleranleggsvirksomhet skal skje mellom kl. 22,00 og kl. 6,00 og ikke på helligdager uten etter særli avtal med saksøkte.
7.
Saksøker betaler de lovbestemte omkostninger ved skjønnet.Spørsmålet omsaksomkostninger til de saksøkte fastsettes av rettens formann på grunnlag av arbeidsoppgaver fraprosessfulmektigene.
8.
Det er partenes forutsetning at skjønnet blir å heve når spørsmålet om oppfyllelse av rettsforliket er på det rene, dog senest 1. desember 1968.

Ingvar Torsholt (sign.)
Olav Kyrre Olson (sign)
Kjell Fure (sign)
Kristen Fossum (sign.)
Andreas Saksum (sign.)
Josef Haraldsen (sign.)

Begge rettsforlik ble lest opp for de tilstedeværende, som ble gjort oppmerksom på at opplesningen trer i stedet for annen forkynnelse, samt på at rettsforliket har virkningsom en rettskraftig dom.

Intet mer sto til behandling.

Retten er hevet.

Hans Jacob Bull (sign.)

.....

Rettsbok
for
Eiker, Modum og Sigdal herredsrett.

År 1968 den 28. desember ble rett holdt på sorenskrivekontoret, Hokksund.
Dommer: dmf. Hans Jacob Bull.
Sak nr. 22/1968 B
Saksøker: Svene Pukkverk, Svene I Flesberg.
Prosessfulmektig: advokat Olav Kyrre Olson, Kongsberg.
Saksøkt 1. Borger Stenseth, Hokksund.
2. Andreas Saksum, Hokksund.
3. Vannverket for Solum m. fl. v / Petter L. Kaasa, Hokksund.
Prosessfulmektig for nr.1 og 3: Advokat Kjell Fure, Vikersund.
Prosessfulmektig for nr 2: h. r. advokat Josef Haraldsen, Tønsberg.
Saken gjelder skjønn
Tilsted: ingen. Sakens dokumentevar tilstede.

.....
Det ble avsagt sådan

KJENNELSE:

Ved felles prosesskrift, datert 17. 19. og 20. desember 1968, har partene under henvisning til tidligere ingåtte rettsforlik samt til Øvre Eiker formannskaps vedtak av 11. desember 1968, begjært saken hevet som forlikt. Det er enighet om at det i rettsforliket gjøres den endringat fristen for å utføre veiarbeidet forlenges til 1. juni 1969.
Etter rettsforliket mellom partene puntgt 7.skal saksøker betale de lovbestemte omkostninger ved skjønnet,samt saksomkostninger til de saksøkte avgjøres av rettens formann på grunnlag av arbeidsoppgaver. Under henvisning til dette fastsattes advokat Fures salær til kr. 3,000.-. Og h.r advokat Haraldsen salær til Kr. 2,000.-.

SLUTNING:

1. Saken heves.
2. Sakomkostningerbetaler Betaler Hokksund Pukkverk innen 14 - fjorten - dager fra forkynnelsen av denne kjennelse 3,000.-- tretusen-- kroner- til Borger Stenseth og Vannverket for Solum m. fl. v / Petter. L. Kaasa og 2.000.-- totusen--kroner til Andreas Saksum.

Retten hevet.
Hans Jacob Bull
dfm.

V

VEDLEGG

Dokumentasjon — Fossum-saken

Grunnboksinformasjon

HJEMMELSOPPLYSNINGER

Rettighetshavere til eiendomsrett

2021/157181-1/200 **HJEMMEL TIL EIENDOMSRETT**
08.02.2021 21.00 VEDERLAG: NOK 1 762 500
FOSSUM HEGE
F.NR: 081074

HEFTELSER

Dokumenter fra den manuelle grunnboken som antas å kun ha historisk betydning, eller som vedrører en matrikkelenhets grenser og areal, er ikke overført til denne matrikkelenheten sin grunnboksutskrift.

Servitutter tinglyst på hovedbruket/avgivereiendommen før fradelingsdatoen, eller før eventuelle arealoverføringer, er heller ikke overført. Disse finner du på grunnboksutskriften til hovedbruket/avgivereiendommen. For festenummer gjelder dette servitutter eldre enn festekontrakten.

1881/900053-1/25 **BESTEMMELSE OM VEG**
12.12.1881 RETTIGHETSHAVER: KNR:3314 GNR:83 BNR:1
Bestemmelse om vannrett
Med flere bestemmelser

1898/900177-1/25 **BESTEMMELSE OM VEG**
23.07.1898

1976/3392-1/25 **ELEKTRISKE KRAFTLINJER**
28.04.1976 Rett for kommunen til å anlegge og vedlikeholde ledninger m.m.

1999/11252-39/25 ** DIVERSE PÅTEGNING
21.12.1999 Rettighetshaver
ØVRE EIKER NETT AS

1989/10875-1/25 **JORDSKIFTE**
21.09.1989 Grensegangssak
GJELDER DENNE REGISTERENHETEN MED FLERE

GRUNNDATA

0/901996-1/25 **OPPRETTELSE AV MATRIKKELENHETEN**
EIENDOMMEN ER OPPRETTET FØR 1930

2020/1108798-1/200 **OMNUMMERERING VED KOMMUNEENDRING**
01.01.2020 00.00 TIDLIGERE: KNR:0624 GNR:83 BNR:4

2024/404127-1/200 **OMNUMMERERING VED KOMMUNEENDRING**
01.01.2024 00.00 TIDLIGERE: KNR:3048 GNR:83 BNR:4

For eventuelle utleggs- og arrestforretninger, samt forbehold tatt ved avhendelse, som tinglyses samme dag som andre frivillige rettsstiftelser, gjelder særskilte prioritetsregler, se tinglysingsloven § 20 andre ledd og § 21 tredje ledd.

Grunnboksinformasjon

HJEMMELSOPPLYSNINGER

Rettighetshavere til eiendomsrett

1988/11002-1/25 **HJEMMEL TIL EIENDOMSRETT**
18.10.1988 VEDERLAG: NOK 280 000
KAASA LARS
F.NR: 130747

HEFTELSER

Dokumenter fra den manuelle grunnboken som antas å kun ha historisk betydning, eller som vedrører en matrikkelenhets grenser og areal, er ikke overført til denne matrikkelenheten sin grunnboksutskrift.

Servitutter tinglyst på hovedbruket/avgivereiendommen før fradelingsdatoen, eller før eventuelle arealoverføringer, er heller ikke overført. Disse finner du på grunnboksutskriften til hovedbruket/avgivereiendommen. For festenummer gjelder dette servitutter eldre enn festekontrakten.

1922/900378-1/25 **ELEKTRISKE KRAFTLINJER**
09.01.1922 Rett for kommunen til å anlegge og vedlikeholde ledninger m.m.

1999/11441-28/25 ** DIVERSE PÅTEGNING
23.12.1999 Rettighetshaver: ØVRE EIKER NETT AS

1957/1820-1/25 **ELEKTRISKE KRAFTLINJER**
20.06.1957 Rett for kommunen til å anlegge og vedlikeholde ledninger m.m.

1999/11441-29/25 ** DIVERSE PÅTEGNING
23.12.1999 Rettighetshaver: ØVRE EIKER NETT AS

1971/990322-1/25 **ELEKTRISKE KRAFTLINJER**
10.08.1971 Kraftledningen Øvre Eiker kommunale Elektrisitetsverks høyspentnett registrert

1988/11002-2/25 **FØDERÅD**
18.10.1988 RETTIGHETSHAVER: KAASA PETTER L OG HELGA
PRIORITET ETTER OBLIGASJON(ER) TIL HUSBANKEN OG / ELLER ANDRE BANKER OG KREDITINSTITUSJONER.

GRUNNDATA

0/901997-1/25 **OPPRETTELSE AV MATRIKKELENHETEN**
EIENDOMMEN ER OPPRETTET FØR 1930

2020/445573-1/200 **OMNUMMERERING VED KOMMUNEENDRING**
01.01.2020 00.00 TIDLIGERE: KNR:0624 GNR:83 BNR:5

2024/404719-1/200 **OMNUMMERERING VED KOMMUNEENDRING**
01.01.2024 00.00 TIDLIGERE: KNR:3048 GNR:83 BNR:5

For eventuelle utleggs- og arrestforretninger, samt forbehold tatt ved avhendelse, som tinglyses samme dag som andre frivillige rettsstiftelser, gjelder særskilte prioritetsregler, se tinglysingsloven § 20 andre ledd og § 21 tredje ledd.

Grunnboksinformasjon

HJEMMELSOPPLYSNINGER

Rettighetshavere til eiendomsrett

2009/968037-1/200 **HJEMMEL TIL EIENDOMSRETT**
16.12.2009 VEDERLAG: NOK 0
ØVRE EIKER KOMMUNE
ORG.NR: 954 597 482
GJELDER DENNE REGISTERENHETEN MED FLERE

HEFTELSER

Dokumenter fra den manuelle grunnboken som antas å kun ha historisk betydning, eller som vedrører en matrikkelenhets grenser og areal, er ikke overført til denne matrikkelenheten sin grunnboksutskrift.

Servitutter tinglyst på hovedbruket/avgivereiendommen før fradelingsdatoen, eller før eventuelle arealoverføringer, er heller ikke overført. Disse finner du på grunnboksutskriften til hovedbruket/avgivereiendommen. For festenummer gjelder dette servitutter eldre enn festekontrakten.

Ingen heftelser registrert

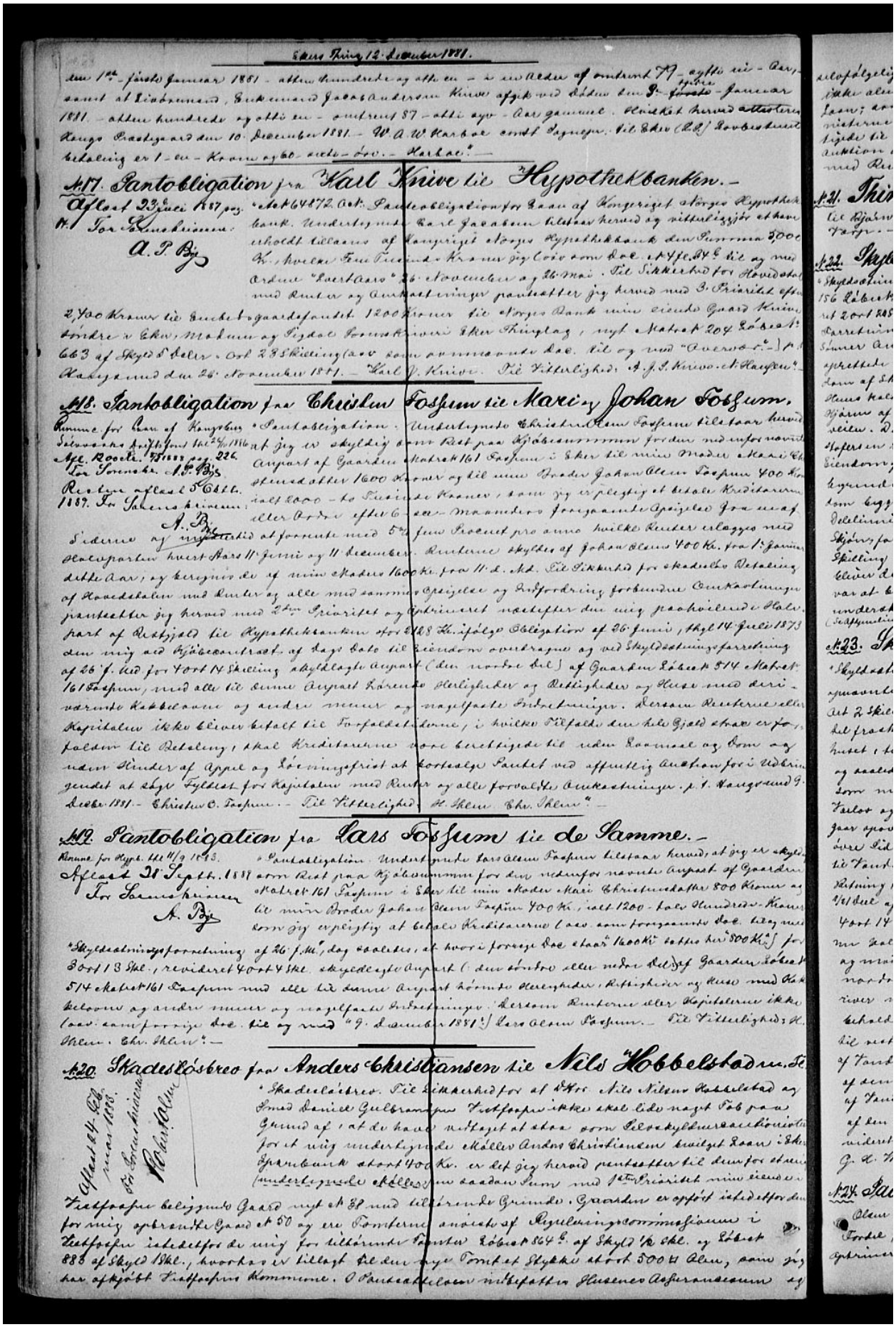
GRUNNDATA

2009/967943-1/200 **OPPRETTELSE AV MATRIKKELENHETEN**
16.12.2009

2020/1731646-1/200 **OMNUMMERERING VED KOMMUNEENDRING**
01.01.2020 00.00 TIDLIGERE: KNR:0624 GNR:3001 BNR:19

2020/2081850-1/200 **SAMMENSLÅING**
06.02.2020 16.35 DENNE MATRIKKELENHET SAMMENSLÅTT MED: KNR:3048 GNR:83 BNR:14
DENNE MATRIKKELENHET SAMMENSLÅTT MED: KNR:3048 GNR:86 BNR:22
ELEKTRONISK INNSENDT

For eventuelle utleggs- og arrestforretninger, samt forbehold tatt ved avhendelse, som tinglyses samme dag som andre frivillige rettsstiftelser, gjelder særskilte prioritetsregler, se tinglysingsloven § 20 andre ledd og § 21 tredje ledd.

Eker Thing 12 December 1881.

den 1ste - første Januar 1881 - attenhundrede og otte og - firsindstyve - Aar - samt at Eiebønderne, Enkemand Jacob Andersen Knive afgik ved Døden den 9de - første - Januar 1881. - attenhundrede og otte og - syvtirsyv - Aar gammel. Hvilket herved attesteres. Kongs Saadigaard den 10 - tiende December 1881. - W. A. W. Harbo constt Sognepr. til Eker (L.S.) Bevidnet: Betaling er 1 - en - Krone og 60 - sextie - Øre. - Harbo."

№17. Pantobligation fra Karl Knive til Hypothekbanken.

Afslaat 23de Juni 87 pro. M. For Tomsbinnen: A. P. Bjr

"Pantobligation. For Kr. 64872. Ort. Paa denne Obligation for Baan af Kongeriget Norges Hypothekbank. Undertegnede Karl Jacobsen bekjender herved og vitterliggjør at have oppebaaret Laanet af Kongeriget Norges Hypothekbank den Summa 3,000 Kr., hvoraf Fem Tusinde Kroner jeg Ovenn. Dag. 1876 Nr. 84 er mig Ordene "Lov af 26 November og 26 Mai. Til Sikkerhed for Hovedstolen med Rente og Omkostninger pantsætter jeg herved med 3die Prioritet efter 2,700 Kroner til Enkefru Gaardefondet 1200 Kroner til Norges Bank min eiende Gaard Kniven Nordre i Eker, Modum og Sigdal Sorenskriveri Eker Thinglag, nyt Matr. 204 Løbe Nr. 663 af Skyld 8 Daler - Ort 2 Skilling Lav som av mig anordnet Dag. til og med "Overv. Kr." - Kongsberg den 26 - tyvende November 1881. - "Karl J. Knive. Til Vitterlighed: A. J. S. Kniven. Et Haapen."

№18. Pantobligation fra Christen Fosjum til Mari og Johan Fosjum.

Kommer for Laan af Kongens Sølvverks Fattigfond 16/2 1886 Afg. Roede. 75 1883 pag. 226. For Tomsbinnen: A. P. Bjr

Restgjæld afslaaet 5 Oktb. 1887. For Sakens Vedkommende: A. P. Bjr

"Pantobligation. Undertegnede Christen Olsen Fosjum tilstaar herved at jeg er skyldig den mig ved Kjøbesummen for den nedenfor nævnte Ejendom Eiendom af Gaarden Matr. № 161 Fosjum i Eker til min Moder Maren Christensdatter Eker Stuedatter 1600 Kroner og til min Broder Johan Olsen Fosjum 400 Kroner ialt 2000 - to Tusinde Kroner, som jeg er pligtig at betale Kreditorerne eller Ordre efter 6 - seks - Maaneders forgaaende Opsigelse fra mig af 5 fem Procent pro anno hvilke Renter erlægges med Halvparten hvert Aars 11 Juni og 11 December. Renterne skyldes af Johan Olsens 400 Kr. fra 1 Januar dette Aar, og begynder de af min Moders 1600 Kr. fra 11 Dec. Mds. Til Sikkerhed for skadesløs Betaling af Hovedstolen med Renter og alle med samme Opsigelse og Misfordring forbundne Omkostninger pantsætter jeg herved med 2den Prioritet og Obligeret nedenfor den mig paahvilende i Matr. part af Bestjæld til Hypothekbanken ifølge 288 Kr. ifølge Obligation af 26 Juni, thgl 14 Juli 1873 den mig ved Kjøbecontract af dags dato til Ejendoms overdragne og ved Skyldsætnings forretning af 26 f. Md. for 4 Ort 14 Skilling skyldsatte Anpart (den nordre del) af Gaarden Løbe Nr. 514 Matr. № 161 Fosjum, med alle til samme Anpart hørende Herligheder og Rettigheder og Huse med derværende Kakkelovne og andre mere og nagelfaste Indretninger. Dersom Renterne eller Kapitalen ikke bliver betalt til Forfaldstiderne, i hvilke Tilfælde den hele Gjæld strax er forfalden til Betaling, skal Kreditorerne være berettigede til uden Laarsmaal og Dom og uden Hinder af Appel og Løsningsfrist at bortsælge Pantet ved offentlig Auktion for i Udkrævende at skyde Fyldest for Kapitalen med Renter og alle forvoldte Omkostninger. p. t. Kongsberg 9 Decbr. 1881. - Christen C. Fosjum. - Til Vitterlighed: H. Skeim. Chr. Skeim."

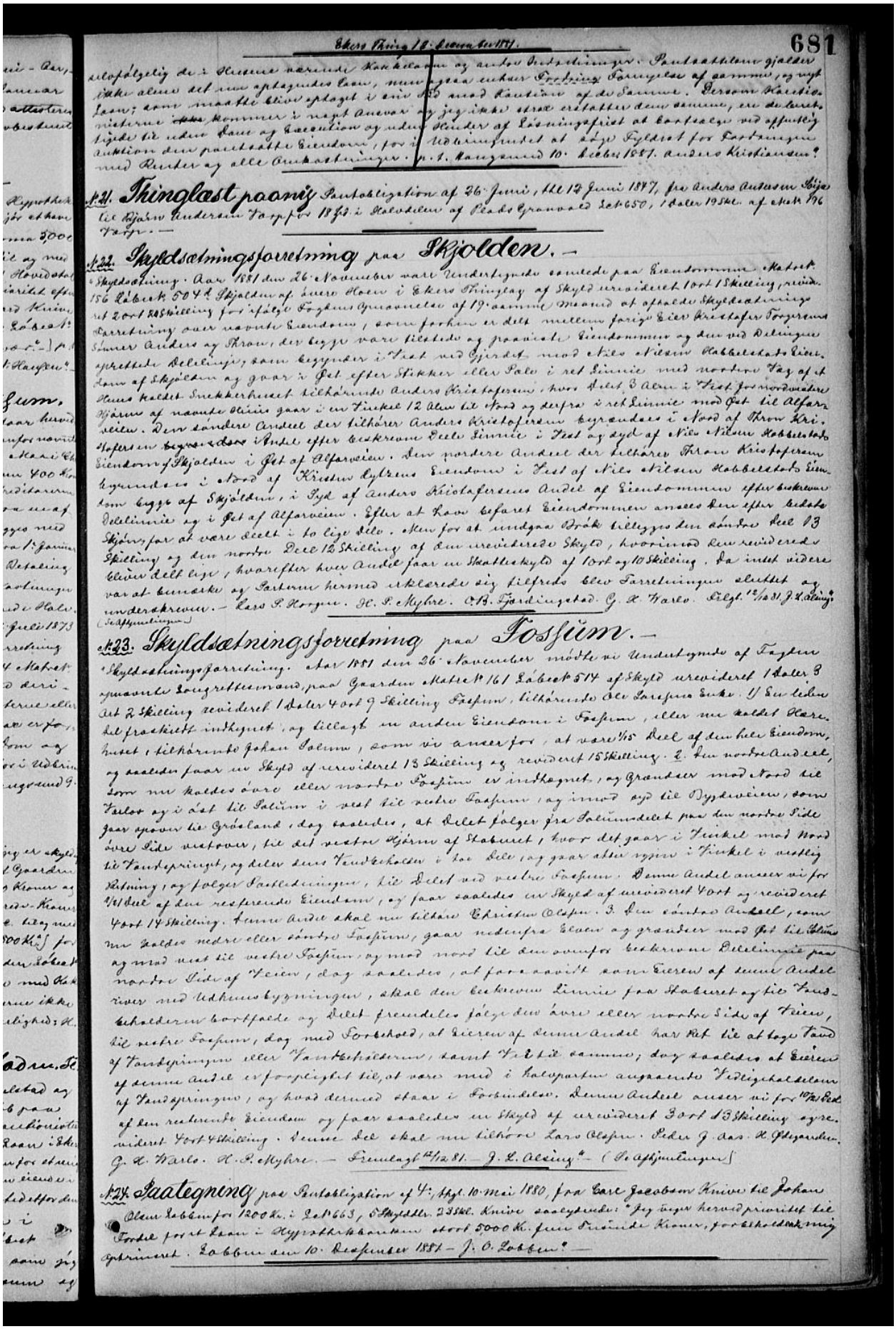
№19. Pantobligation fra Lars Fosjum til de Samme.

Kommer for Skyld. 11/9 1883. Afslaat 21 Septbr. 1888 som Rest paa Kjøbesummen for den nedenfor nævnte Anpart af Gaarden Matr. № 161 Fosjum i Eker til min Moder Maren Christensdatter 800 Kroner og til min Broder Johan Olsen Fosjum 400 Kr., ialt 1200 - tolv Hundrede - Kroner som jeg er pligtig at betale Kreditorerne Laan. samt forgaaende Dag. hvilke mig ved Skyldsætnings forretning af 26/6 M., dog saaledes, at hvor i foregaaende Dag. strax 1600 Kr. skulde betales her 800 Kr. for 3 Ort 13 Skl., revideret 4 Ort 4 Skl. skyldsatte Anpart (den nordre eller nedre del) af Gaarden Løbe № 514 Matr. № 161 Fosjum med alle til samme Anpart hørende Herligheder og Rettigheder og Huse med Kakkelovne og andre mere og nagelfaste Indretninger. Dersom Renterne eller Kapitalerne ikke laan. samt forgaaende Dag. til og med "9. Decbr. 1881." Lars Olsen Fosjum. - Til Vitterlighed: H. Skeim. Chr. Skeim."

№20. Skadesløsbrev fra Anders Christiansen til Nils Hobbelstad m. fl.

Afslaat 24 Okt. 88 for Tomsbinnen. A. P. Bjr

"Skadesløsbrev. Til Sikkerhed for af Skrv. Nils Nilsen Hobbelstad og Smed Daniel Gulbrandsen Trefjordsgrubene ikke skal lide noget Tab paa Grund af, at de have nedtaget at skrive som Selvskyldnercaution for mig undertegnede Anders Christiansen hvilket Laan i Eker Sparebank skrevet 400 Kr. er det jeg herved pantsætter til dem for ovennævnte undertegnede ekte Laan med 5te Prioritet min eiende Trefjordsgrubene beliggende Gaard nyt Matr. № 38 med tilhørende Grunde. Gaarden er opført ikke desto mindre for mig opbrændte Gaard Matr. № 50 og ere Pantene anviste af Skyldsætningscommissionen i Trefjordsgrubene ialtfald for de mig for tilhørende Parter Løbe Matr. № 564 B. af Skyld 1/2 Skl. og Løbe Matr. № 888 af Skyld 1 Skl., hvorhos er tillagt Halvdelen af den nye Vei

Ekers Thing 18: Januar 1881. 681

[illegible] [illegible] [illegible] [

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato: 13.10.2023
Vår ref: 2023/5942
Deres dato:
Deres ref:

ØVRE EIKER KOMMUNE
Postboks 76
3301 HOKKSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Trygve Elgheim, 69 24 70 00

Vedtak i klagesak - matrikkel - Øvre Eiker - 83/4 og 83/5 - Grøslandveien - veigrunn

Statsforvalteren viser til kommunens oversendelse av klagesak 23.03.2023 (ref.: 2022/12680 - 9932/2023). Vi beklager lang saksbehandlingstid.

Vi har behandlet saken og vår konklusjon er:

Statsforvalteren opprettholder kommunens vedtak datert 16.12.2022 (saksnummer 2022/12680 - 31533/2022). Klagen har ikke ført frem.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder klage fra Lars Kaasa og Hege Fossum på kommunens avslag på sletting av matrikulering for del av eiendom. Eiendommen har gnr. 83, bnr. 4 og gnr. 83, bnr. 5, og ble etter matrikuleringen en del av gnr. 3001, bnr. 19 (Grøslandsveien). Veien har ifølge kommunen status som offentlig vei, tilhørende kommunen.

Kommunen matrikulerte eiendommen i 2009, og matrikuleringen ble gjennomført som matrikulering av umatrikulert veigrunn etter delingsloven. Klagerne protesterte mot matrikuleringen i epost av 04.11.2022 og i brev av 07.11.2022.

Etter møter og kommunikasjon mellom klagerne og kommunen, sendte Geodataavdelingen i Øvre Eiker kommune en tilbakemelding på protesten, datert 16.12.2022 (saksnummer 2022/12680 - 31533/2022). Deretter var klagerne igjen i kontakt med kommunen, og fikk per brev datert 19.01.2023 en nærmere orientering om hvordan de kunne klage.

Lars Kristen Kaasa og Hege Fossum klaget deretter på vedtaket i klage datert 02.02.2023. I hovedsak anfører klager:

- Tinglysningen fra 12.12.1881 beskriver grensene mellom gn.r 83, bnr. 4 og gnr. 83, bnr. 5 og eierforholdet til grunnen under bygdeveien (Grøslandveien). Det beskrives at veien tilhører gnr. 83, bnr. 5, og grenser til gnr. 83, bnr. 4. Grunnen var derfor ikke umatrikulert i 2009.
- Kommunen har brutt utredningsplikten, jf. forvaltningsloven § 17.
- Klager viser til tinglysingsloven §§ 20-21.
- Det foreligger ikke tinglyst grunnlag for overføring av eiendomshjemmel fra grunneiere til kommunen.
- Jordskiftesaken fra 1981-1989 endret ikke rettigheter som påhvilte eiendommene fra før. Kommunen var oppført som eier av Grøslandveien, men denne er ikke beskrevet med gårds- og bruksnummer. Kommunen må derfor anses som eier av veilegemet, ikke av grunnen under.
- Kommunen har inngått avtaler med andre grunneiere.
- Klager ønsker ikke at saken tas til jordskifteretten.

Geodataavdelingen i Øvre Eiker kommune tok ikke klagen til følge, og oversendte saken til Statsforvalteren.

Statsforvalteren forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat.

Statsforvalteren som klageinstans
Statsforvalteren er klageinstans for vedtak etter matrikkellova. Myndigheten er delegert fra Kommunal- og distriktsdepartementet, jf. matrikkellova § 46 og matrikkelforskriften § 20. Vår myndighet som klageinstans fremgår av forvaltningsloven § 34.

Statsforvalteren ser slik på saken
Innledningsvis vil vi bemerke at vi stiller spørsmål ved om kommunens tilbakemelding av 16.12.2022 kan sies å oppfylle formkravene for et vedtak; etter vårt syn bærer svaret mer preg av å være en prosessledende beslutning og/eller informasjon om hvordan saken kan løses.

Det er etter vårt syn noe problematisk at kommunen i brevet ikke tydeliggjør at de oppfatter henvendelsen i november 2022 som en anmodning om sletting av matrikkelenheten, og at kommunen heller ikke i brevet synes å eksplisitt konkludere på spørsmålet om sletting.

Samtidig synes det klart at både kommunen og klagerne har oppfattet brevet som et vedtak i saken, med klageadgang. Det er videre til klagers fordel at saken realitetsbehandles, fremfor at saken skulle sendes tilbake for vedtakelse av et formelt riktig vedtak. I tillegg er det i denne saken kun kommunen og klagerne som er parter, slik at ingen andre blir skadelidende av at saken behandles.

Vi forstår derfor brevet av 16.12.2022 som et vedtak om avslag på et fremsatt krav om sletting av matrikuleringen av (deler av) Grøslandveien. Vi forstår dermed klager dithen at man ved protesten i november 2022 anmodet kommunen om å slette matrikkelenheten for veiarealet (slik at denne delen av Grøslandveien fortsatt tilhørte klagers eiendommer), og at man i klagen ønsker å få endret kommunens avgjørelse (slik at matrikkelenheten blir slettet).

Reglene om sletting av matrikkelenheter og retting av matrikkelen fremgår blant annet av matrikkellova § 26 (1), (3) og (4) som lyder:

> «Kommunen kan slette ei matrikkeleining frå matrikkelen dersom det ikkje låg føre grunnlag for å opprette eininga. Det same gjeld for matrikkeleiningar som fysisk ikkje lenger

> eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan ho berre slettast frå matrikkelen dersom ho samtidig blir sletta i grunnboka.
> (...)
> Opplysningar om grenser og geografiske opplysningar om punktfeste og stadbundne rettar kan berre supplerast eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Kommunen kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.
> Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. Kommunen eller sentral matrikkelstyresmakt kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.».

Av forarbeidene[1] til matrikkellova fremgår det blant annet:

> «Grunnlaget for retting vil oftast vere kommunal saksbehandling, alminneleg kartlegging, renovering av registeret og liknande.
> Kravet til dokumentasjon for å rette matrikkelen vil vere ulikt avhengig av kva slag opplysningar som er registrerte og korleis opplysningane som står i matrikkelen opphavleg er henta inn. Opplysningane i matrikkelen kjem frå ulike kjelder og har varierande kvalitet. Grensene er for eksempel i stor grad overførte frå økonomisk kartverk utan at grensene nokon gong er nøyaktig kartfesta på linje med forretning etter denne lova. Retting kan for eksempel òg gå ut på å endre signaturen for ei grensestrekning med omsyn til kvalitet på data.
> Andre ledd om sletting av matrikkeleining vil mellom anna komme i bruk dersom det ved tinglysing viser seg at den som har kravd matrikkelføring likevel ikkje hadde lovleg grunnlag for å krevje eininga ført inn i matrikkelen. Det kan òg tenkjast at matrikkeleininga er gitt feil nummer, og det blir nødvendig å slette eininga samtidig som eininga blir oppretta med nytt nummer. Det kan òg vere aktuelt å slette matrikkeleining som faktisk ikkje lenger eksisterer i marka, for eksempel fordi alt areal er delt frå. Sletting i matrikkelen kan då ikkje gjerast utan at eininga samtidig blir sletta i grunnboka. Sletting frå grunnboka føreset at eventuelle tinglyste hefte er sletta.».

Vurderingen av om en matrikkelenhet skal rettes eller slettes, vil dermed bero på en konkret, helhetlig skjønnsvurdering i den enkelte sak.

I sin klagebehandling skriver kommunen:

> «Det var aldri kommunens intensjon å erklære eierskap til veigrunnen uten å ha hjemmel for det. Øvre Eiker kommune har gjennom matrikuleringen av veigrunnen i 2009 ikke hatt til hensikt å erverve noe som kommunen ikke oppfattet som sin egen. Kommunen har ved matrikuleringen i 2009 lagt til grunn de allerede etablerte eiendomsgrensene som ble digitalisert av Statens kartverk i perioden før og etter år 2000. Statens kartverk har rolle som sentral matrikkelmyndighet og initierte digitaliseringen av eiendomskartet (DEK) som et

[1] Jf. Ot.prp. nr. 70 (2004-2005) side 188-189

> Geovekstprosjekt. Kommunen har vært i den tro at grunnen var umatrikulert slik den fremsto på eiendomskartet.
> Øvre Eiker kommune ser at den fremlagte skyldsetningsforretningen fra 1881 som kommunen har fått oversendt i deres e-post 2.12.2022 ikke samsvarer med rettsboken i jordskiftesakens grensebeskrivelse og heller ikke oppmålingssaken fra 1982 hvor naboeiendommen gnr. 83, bnr. 2 og gnr. 86, bnr. 2 avstår grunn, hhv. gnr. 83, bnr. 14 og gnr. 86, bnr. 22 til det som er beskrevet som kommunal vei i forbindelse med veiutvidelse og omlegging. Ei heller det digitale eiendomskartet som ble etablert rundt år 2000.
> (...)
> Lokal matrikkelmyndighet i Øvre Eiker Kommune har kommet frem til at denne saken er så kompleks at den ikke fremstår entydig nok til at det er grunnlag for å rette opplysningene i matrikkelen. Lokal matrikkelmyndighet foreslår derfor å søke løsning i denne saken ved å bringe saken inn for Nedre Buskerud jordskifterett.
> På bakgrunn av ovenstående tas klagen ikke til følge, og den forberedende klagesaksbehandlingen oversendes Statsforvalteren i Oslo og Viken for endelig behandling i tråd med matrikkellova § 46 annet ledd».

Kommunen har også, både i klagebehandlingen, vedtaket, og ellers i kontakten med klager, foreslått at saken må løses gjennom jordskiftebehandling.

Slik vi ser det, er det flere momenter som til dels taler i sprikende retninger i denne saken. Det er en del momenter som kan tale for at kommunen aldri har ervervet veigrunnen, kun selve veilegemet. Samtidig er det langt fra utelukket at kommunen er eier av veigrunn og veilegeme, og at dette skal bestå som en egen matrikkelenhet.

Vi er derfor enig med kommunen i at det i saken ikke er tilstrekkelige holdepunkter for at matrikkelenheten skal endres eller rettes. Vi vil likevel understreke at matrikkelen kun er et register, og at vår vurdering her på ingen måte er ment å være rettighetsskapende. Etter vårt syn er jordskifterettsbehandling best egnet til å avgjøre både eierretten, og dermed også det underliggende spørsmålet om denne delen av veien skal forstås som en egen matrikkelenhet (eller som en del av klagers eiendommer).

Konklusjon
Statsforvalteren opprettholder kommunens vedtak datert 16.12.2022 (saksnummer 2022/12680 - 31533/2022). Klagen har ikke ført frem.

Vedtaket er endelig. Dere kan ikke klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Anne Danielsen Haugland
seksjonssjef
Juridisk avdeling

Trygve Elgheim
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Lars Kaasa	Grøslandveien 59	3302	HOKKSUND
Hege Fossum	Grøslandveien 56	3302	Hokksund

Gmail Hege Fossum <fossumnissen@gmail.com>

SV: Digitale kartløsninger og matrikulering av veigrunn CRM:0330913

3 e-poster

Kartverket - Kundesenter <kundesenter@kartverket.no> 19. august 2024 kl. 10:09
Til: Hege Fossum <fossumnissen@gmail.com>

Hei,

Kartverkets digitale kartløsninger (seeiendom.no og norgeskart.no) er en visningstjeneste av de grensene som kommunen har ført i matrikkelen. Det er derfor kommunens egne opplysninger som ligger der.

Hva gjelder saksbehandling etter matrikkelloven, så er det Statsforvalteren som er klageinstans, jf. Matrikkelforskriften § 20 og matrikkellova § 46.

Tinglysingsmessig er hjemmelsovergangen ført etter tinglysingsloven § 38 b. Kommunen har der hjemmel til å egenerklære at de er eier "veg eller jernbanegrunn" overfor tinglysingsmyndigheten.

Dersom du ønsker å se de tinglyste dokumentene kan både fradelingen og hjemmelsdokumentet bestilles hos oss her.

Ha en fin dag.

Med vennlig hilsen

Kundesenteret
Kartverket
Tlf: 32 11 80 00
www.kartverket.no

---------- Opprinnelig melding ----------
Fra: Hege Fossum <fossumnissen@gmail.com>;
Mottatt: Thu Aug 08 2024 19:11:23 GMT+0200 (Central European Summer Time)
Til: STATENS KARTVERK <post@kartverket.no>; Kartverket - Post <post@kartverket.no>; Arkiv <post@kartverket.no>;
Kopi: larskk@outlook.com;
Emne: Digitale kartløsninger og matrikulering av veigrunn

> **VARSEL:** Avsenderen er fra utenfra organisasjonen. Vær trygg på innholdet før du trykker på linker eller åpner vedlegg. Er du i tvil tar du kontakt med IT Servicedesk.

Undertegnede og tilgrensende nabo (Lars K. Kaasa) oppdaget ved en tilfeldighet at Grøslandveien i Øvre Eiker Kommune var opprettet som en matrikkelenhet i 2009 med matrikkelnr. 2009/967943-1/200. Hjemmel til eiendomsrett er gitt Øvre Eiker Kommune.

Vi ble svært overrasket over dette, da veien er en bygdevei som går over privat grunn og ingen av oss har gitt fra oss noe av denne grunnen. Vi har klaget til Øvre Eiker Kommune som har svart at de var berettiget å gjøre dette siden de trodde grunnen var umatrikulert. De hadde brukt Statens Kartverks digitale kartløsninger som kilde. Vi fikk derfor ikke medhold i saken og grunnen må anses som tapt.

Vi sitter derimot på et tinglyst dokument fra 1881 som beskriver at gårdene våre grenser til hverandre og at bygdeveien går over vår grunn (nærmere bestemt 3048/83/5 sin grunn, men veien har blitt utvidet slik at den nå

også går over 3048/83/4 sin grunn.)

Vi lurer nå på hvilket grunnlag Statens Kartverk har fjernet oss som grunneiere?
For oss oppleves jo dette som et rent tyveri og nå er også veien dobbelt så bred som den var i utgangspunktet.
Vi ser frem til et relativt raskt svar, da vi sitter og jobber med å skrive en saksfremstilling som skal sendes Sivilombudet.

Med vennlig hilsen
Hege I. Fossum
Gårdbruker, 3048/83/4

Hege Fossum <fossumnissen@gmail.com> 24. august 2024 kl. 12:10
Til: Kartverket - Kundesenter <kundesenter@kartverket.no>

Tusen takk for oppklarende svar.

Med vennlig hilsen
Hege I. Fossum
Gårdbruker, 3048/83/4
[Sitert tekst skjult]

Hege Fossum <fossumnissen@gmail.com> 13. september 2024 kl. 08:43
Til: Hege Fossum <fossumnissen@gmail.com>, Hege Fossum <hege_fossum@hotmail.com>

[Sitert tekst skjult]

Fra oppsittere til "Grøslandveien", v/ underskriverne.

Hokksund, 2. mai 1969.

Til Øvre Eiker Formannskap,
Hokksund.

AD Transporten til og fra "Svene Pukkverks anlegg" på "Stenseth".

Underskrevne som er oppsittere til "Grøslandveien" tillater seg herved å inngå til de kommunale myndigheter med følgende henvendelse:

Det nyeanlagte "Svene Pukkverk" vil etterhvert medføre en etter våre forhold sterk økning av trafikken på veien til og fra anlegget, tildels med tunge biler. Såvidt vites må en regne med omkring 150 lass daglig med en lastevekt ikke under 5 tonn. Dette vil si omkr. 300 passeringer daglig.

Det er to transportveier som kan komme på tale for angj. kjøring, nemlig veien forbi "Stenseth" hvor det allerede er holdt skjønn med tanke på å føre veien og angj. tungtransport utenfor (bakenfor) Stensethgårdene. Nu er det imidlertid kommet på tale ikke å benytte veien forbi "Stensethgårdene" i det hele tatt, men heller føre angk. transport ned "Grøslandveien". Det er sistnevnte plan som vi opsitterne til "Grøslandveien" vil protestere imot. Noen av oss har bebyggelsen på eiendommene våre kloss opp til angj. vei, og samtlige av oss har innmarken liggende til begge sider av veien. At veien heller ikke er bygget for slik tungtransport, vil medføre at veien vår vil bli ødelagt liksom avlingene våre vil ta skade av støv og røykk. For spesielt Kristen Fossums eiendom og for Petter L. Kåsas eiendom, vil angj. trafikk bli et faremomer som det må tas betydelig omsyn til, idet angj. bebyggelse ligge næsten helt ut til veien.

"Grøslandveien" har hittil vært en lite trafikkert vei, som ikke har vært til sjinanse for noen av oss. Med den trafikken som vi må regne med såframt "Pukkverket" skal bruke den, vil mangedoble trafikktettheten og medføre at våre eien-

dommer blir forringet både driftsmessig og av verdi. At det også blir direkte farlig trafikkmessig sett, er også et faktum som en må regne alvorlig med.

Vi synes det eneste rimelige er at angj. transport blir lagt om "Stenseth" i og med at anlegget også er på denne eiendom. Veien der er også fra tidligere benyttet mer for tungtransport bl.a. tømmertransport, og det synes da rimelig at veien der ble utbygget for tungtransport slik at den også kunne nyttes av "Svene Pukkverk".

Det er en velferdssak for eiendommene våre at vi slipper å få transporten fra angj. pukkverk kloss innpå eiendommene våre, og vi anmoder Veimyndighetene så innstendig vi kan å henvise angj. transport til veien om "Stenseth".

Denne vår henvendelse sendes via Kommuneingeniørkontoret til velvillig uttalelse og videreeksp. til Formannskapet.

Med hilsen

Akershus og Oslo jordskifterett

DOM

Avsagt:	01.12.2014 av Akershus og Oslo jordskifterett
Sak nr.:	0200-2014-0002 Kveldro
Saken gjelder:	Grensetvist, herunder tvist om eiendomsrett
Jordskiftedommer:	Jordskiftedommer Tore Kraggerud som enedommer jf. jordskifteloven § 9 annet ledd.
Saken er krevd av:	Storslått Eiendom AS v/adv. Vegard Austgulen
Parter:	Statens Vegvesen Selvprosederende Arild Retvedt Øyen, eier av gnr. 32/1 ved advokat Erik A. Øyen Hans Johan Mørch, eier av gnr. 32/3 ved advokat Marte Reier Storslått Eiendom AS, eier av gnr. 32/9 ved advokat Vegard Austgulen Torill Ingegerd Jølberg og Eivind Røed, eier av gnr. 36/1 ved advokat Dag Robertsen Bjørn Brødholt og Torhild Haga Brødholt, eier av gnr. 37/1 ved advokat Marte Reier Eiendommene ligger i Ski kommune

Bakgrunn

Storslått eiendom AS har krevd sak for jordskifteretten for å få en avklaring av adkomstsspørsmålet fram til deres eiendom gnr. 32 bnr. 9 i Ski kommune. De mener at gamle kongevei fortsatt er i statlig eie og at de derfor har rett til kjøreadkomst på traséen fra Audenbøl og nordover som ledd i allmenhetens rett til ferdsel som gjelder slike veier.

Statens vegvesen krevde saken utvidet til å gjelde fastsetting av grenser og eiendomsrett for arealet for veitraséen. Statens vegvesen mener staten eier veigrunnen da eiendomsretten ikke har gått tilbake til de tilgrensende eiendommene. Saken ble utvidet til å omfatte dette spørsmålet ved jordskifterettens kjennelse av 16.05.2014. Spørsmålet om avvisning på grunn av manglende saklig kompetanse ble også behandlet i den kjennelsen. Kjennelsen ble ikke anket og er dermed rettskraftig.

De øvrige partene i saken har motsatt seg at staten eier veigrunnen.

Den gamle veien som er til behandling i saken benevnes på forskjellig måte i historiske kilder. Den kalles blant annet "gamle kongevei", "Hærveien", allmenn vei og bygdevei. Nedenfor er alle disse benevnelsene benyttet om veien. De eldste kildene beskriver at veien gikk fra Audenbøl i sør og nordover til Asper bru, via eiendommen "Slottet". Traseen som er til behandling i denne saken går fra Audenbølveien ved Audenbøl til nesten så langt nord som gnr. 32 bnr. 1 sin berørte teig strekker seg. Veitraséen er godt synlig i dag, men er ikke kjørbar med annet enn terrenggående kjøretøy. Det er ikke bestridt at veien fra gammelt av var en vei for allmenn ferdsel.

Med unntak av gnr. 32 bnr. 9, som er en fritidseiendom, er de berørte eiendommene landbrukseiendommer med dyrka mark og skog som ligger inntil veien. Eiendommene ligger sør i Ski kommune.

Statens vegvesen har i hovedsak gjort gjeldende slikt påstandsgrunnlag:

Grunnen for den strekningen av gamle kongevei som er omfattet av denne saken eies av staten. Det kreves at eiendomsretten fastsettes ved dom, at grensene for arealet fastsettes og at eiendommen matrikuleres med Statens vegvesen som aktuell eier.

Veien er en del av det opprinnelige veisystemet for allmenn ferdsel gjennom området. Den ble klassifisert som hovedvei da veiloven av 1824 kom og har vært en allmenn vei også før dette. Av dette følger at eiendomsretten i utgangspunktet var offentlig også for allmenne veier anlagt før 1800. Veien ble nedklassifisert til bygdevei da den nye hovedveien gjennom Kråkstad ble åpnet. Det medførte ikke at grunneiendomsretten gikk over til kommunen eller tilbake til de tilgrensende grunneierne. Bygdeveiene var amtets ansvar. Ansvarsforholdet er beskrevet i kommentarene til veiloven av 1912, og veier som fortsatt var bygdeveier da 1964-veiloven ble vedtatt, ble klassifisert som fylkesveier. Kommunale veier ble ikke klassifisert som offentlige veier før i 1964.

I veiloven av 1912 ble det tatt inn en ny bestemmelse om nedlegging i § 8. Dette var en kodifisering av gjeldende prinsipper jf. Placat av 06.08.1800.

Selv om det ikke kan dokumenteres at grunnen er ervervet av staten, er det i lover/forordninger og rettspraksis lagt til grunn at slike opprinnelige veier er offentlig eiendom om ikke annet kan dokumenteres. I dette tilfellet følger dette av opprinnelsen som hovedvei mellom Norge og Sverige, Kgl. Kammer-Placat av 6. august 1800 og veiklassifiseringen i perioden fra 1824 til den gikk ut av bruk som hovedvei at den var statlig eiendom da den ble nedklassifisert.

Nedklassifiseringen til bygdevei viser at det fortsatt var behov for offentlig vei gjennom området selv om det kom ny hovedvei lenger øst. Tilbakeføring av veigrunn som erstatning for grunn som ble tatt i bruk til ny vei over samme eiendom skjedde normalt bare om det ikke lenger var bruk for den eldre veien. Statens vegvesen har ikke funnet dokumentasjon som skulle tilsi at grunnen ble tilbakeført, verken da veien ble nedklassifisert til bygdevei eller senere. Det blir da grunneierne som må dokumentere eller sannsynliggjøre at eiendomsretten har gått over til dem.

Hevd og/eller ekstinksjon som ervervsgrunnlag er ikke aktuelt. Partene kan ikke ha vært i aktsom god tro om veiens eksistens eller eierforholdet. Selv om veien har vært lite brukt i mange år, har det vært kjent at den ligger der og at den er en gammel kongevei. Den er omtalt i bygdeboka for Kråkstad og er også markert i Ski kommunes kulturminnekart. Det er ikke tilstrekkelig for å hevde eiendomsrett at man tror veien ikke lenger er av interesse for den opprinnelige eieren. Rettslig villfarelse om rettsgrunnlaget for eierskap eller hevdsreglenes rekkevidde gir ingen større rett. Eiendomsretten til veigrunnen faller ikke bort selv om andre eiendommer har benyttet den til vei da dette er en bruk som ikke er i strid med det som er tiltenkt bruk for en vei.

At veiarealet mangler grenser i matrikkelen har heller ingen betydning. Det var ikke før delingsloven i 1980 vi fikk de første reglene om at også veier skulle registreres med gårds- og bruksnummer. Veier har derfor tradisjonelt ikke hatt egne grenser. Veiareal var ikke skattepliktig og ble derfor ikke skyldsatt og opprettet med matrikkelnummer fra gammelt av. Det er fortsatt mange offentlige veier som ikke er matrikulert med eget gårds- og bruksnummer. Selv om offentlige veier ikke ble skyldsatt ble de heller ikke medregnet i skylda til eiendommene de lå på.

De framlagte artiklene til Arnulf og Midtbø Jensen må sees i lys av at de ikke kjente til placaten fra 1800.

På samme måte er det uten betydning hva Statens vegvesen har gjort frem til nå for å få eiendomsretten til andre deler av veien. Det ble arbeidet mye med eiendomsspørsmålet for noen år siden, og særlig på Vestlandet er det gjort mye for å få fastslått at staten har eiendomsretten til gamle veistrekninger. På Østlandet stoppet imidlertid arbeidet opp men er nå tatt opp igjen.

Det er nedlagt slik

Påstand

1. Staten har eiendomsretten til veigrunnen i den gamle kongeveitraséen.
2. Hver av partene bærer egne saksomkostninger.

Advokat Vegard Austgulen har på vegne av Storslått Eiendom AS i hovedsak gjort gjeldende slikt påstandsgrunnlag:

Hærveien er benyttet som allmenn ferdselsvei fra gammelt av. Senere er den benyttet som tilkomst til eiendommer tilhørende Storslått Eiendom AS, samt naboeiendommen gnr. 32 bnr. 12, tilhørende Tor Inge Kristiansen. Disse eiendommene ble etablert på begynnelsen av 1950-tallet og Hærveien har vært benyttet regelmessig med motoriserte kjøretøy i lang tid. Dette bekreftes også av vitneforklaringen til Kristiansen.

Storslått Eiendom AS mener Hærveien, så lang som den omfattes av saken, er i statens eie.

Veien eksisterte ved Forordning om Vej – Væsenet i Danmark av 1793, gitt ved forordning for Norge 6. august 1800. Det ble der lagt til grunn at eksisterende veigrunn forble i statens eie.

Veien ble tilhørende staten i ettertid, og trengte ikke særlig utskilling eller oppmåling slik Statens vegvesen har gjort rede for.

Grunneierne har ikke hevdet rett til veien fra staten, da denne har vært benyttet som ferdselsvei helt opp til dagens dato. En utnyttelse av veien har ikke vært eksklusiv.

Konsekvensen av at staten er eier av veien er at Storslått Eiendom AS har ferdselsrett, som følge av en allmenn ferdselsrett.

Det er nedlagt slik

påstand:

Staten har eiendomsrett til Hærveien.

Sakens parter bærer egne omkostninger.

Advokat Marte Reier har på vegne av Bjørn Brødholt, Torhild Haga Brødholt og Hans Johan Mørch i hovedsak gjort gjeldende slikt påstandsgrunnlag:

Bjørn Brødholt, Torhild Haga Brødholt og Hans Johan Mørch (heretter Brødholdt og Mørch) gjør gjeldende å ha full eiendomsrett til sin eiendom, herunder traséen hvor den tidligere, nedlagte bygdeveien gamle kongevei gikk over deres eiendom. De deler hvor traséen ligger

inngår i dag i partenes landbrukseiendommer. Traséen har opp gjennom årene fungert som ordinær driftsvei for landbrukseiendommene.

Brødholdt og Mørch mener at veigrunnen til alle tider har tilhørt deres eiendommer, men at det fra eiendommene tidligere har vært avstått rett til bruk av grunnen til allment veiformål. Det er ikke sannsynliggjort eller lagt fram dokumentasjon for at det er avstått grunn til offentlig vei etter 1800. Den aktuelle strekningen av gamle kongevei ble oppklassifisert til hovedvei i 1824. Den ble siden nedklassifisert og besluttet nedlagt som offentlig vei av herredsstyret i 1861. I 1864 gikk den ut av bruk som offentlig vei, trolig fordi den nye hovedveien ble tatt i bruk. Det er ikke holdepunkter for at det er ervervet grunn til veien mellom 1824 og 1864. Retten til bruk av grunnen for allmennheten falt bort i 1864, og grunnen ble tilbakeført til grunneiers frie bruk. Eiendommenes utforming, herunder beliggenheten av grense mot naboeiendom, tilsier at traseen er undergitt privat eiendomsrett.

Det som muligens har skjedd er vedlikehold av eksisterende vei, uten at det er ervervet grunn til formålet, kun bruksrett. Bruksretten falt bort da veien ble nedlagt som allmenn ferdselsåre i 1864. Det er ikke etablert synlige installasjoner som underbygger statens eierskap som murer eller bruer. Det er ikke tinglyst noe om grunnavståelse etter 1800. Det ville vært naturlig dersom det ble avstått grunn til veien etter den tid. Det er heller ikke dokumentert at det er betalt erstatning for erverv av grunn.

Placatene fra 1800 og 1801 gjelder kun bygging av nye veier og breddeutvidelse av eksisterende. Før 1800 forelå ingen lover om erverv av grunn til offentlige veier.

Veiloven av 1912 § 8 kommer ikke til anvendelse siden veien gikk ut av bruk som offentlig vei før bestemmelsen trådte i kraft. Før dette var det ingen bestemmelser om hva som skjer med veigrunn når offentlige veier legges ned. Dette medfører at grunnen tilbakeføres til grunneier i de tilfellene offentlige veier er nedlagt før 1912.

De framlagte artikler av Arnulf og Midtbø Jensen beskriver at staten normalt ikke ervervet veigrunn for veier etablert før 1800.

Subsidiært anføres at eiendomsretten følger av reglene om hevd, herunder frihevd, alternativt alders tids bruk.

Dersom jordskifteretten kommer til at staten er eier av veigrunnen anføres atter subsidiært at bredden på gamle kongevei ikke er større enn det som kan påvises enkelte steder i dag, dvs. inntil 2,5 meter, og uten tillegg av grøft.

Brødholdt og Mørch er ikke kjent med at tidligere eier av gnr. 32 bnr. 9 har kjørt på kongeveien fram til eiendommen. Det bestrides at eier av denne eiendommen har rett til motorisert ferdsel eller til parkering på Brødholdt og Mørch sine eiendommer. Begge eiendommene har vært i familien i lang tid.

Det vises til grunnerverv i forbindelse med utvidelse av Audenbølveien. Erstatning ble den gang betalt til Brødholdt. Det ble ikke gjort fradrag for grunn til kongeveien, noe som viser at

Statens vegvesens oppfatning den gang var at kongeveien ikke lå på grunn eiet av staten. Det har ikke kommet fram signaler om statlig eiendomsrett før denne saken.

Når det gjelder gnr. 32 bnr. 9 sin tinglyste veirett gjelder denne for adkomst over hovedbølet gnr. 32 bnr. 1 altså fram til bygdevei i vest og ikke til gamle kongevei i øst. Det er ikke riktig som jordskifteretten har lagt til grunn i sin kjennelse av 16.05.2014 at gamle kongevei er eneste mulige adkomst til gnr. 32 bnr. 9.

Det er nedlagt slik

påstand:

1. Part nr. 2 Bjørn og Torhild Haga Brødholt og part nr. 5 Hans Johan Mørch frifinnes.
2. Staten har ikke eiendomsrett til den delen av gamle kongevei som ligger på gnr. 37 bnr. 1 og gnr. 32 bnr. 3 i Ski kommune.
3. Statens vegvesen region øst tilpliktes å erstatte Bjørn og Torhild Haga Brødholt og Hans Johan Mørch deres omkostninger med saken.

Advokat Dag Robertsen har på vegne av Torill Ingegerd Jølberg og Eivind Røed i hovedsak gjort gjeldende slikt påstandsgrunnlag:

Jølberg og Røed er i hovedsak enig i det som er anført av Brødholdt og Mørch. Gamle kongevei i området ble avviklet som alminnelig ferdselsåre etter 1860. Etter dette har veien i liten grad vært vedlikeholdt, hvoretter den er delvis gjengrodd, delvis oppdyrket, og for enkelte strekninger fortsatt består som gang og tursti. Gnr. 36 bnr. 1 sin eiendomsrett har bestått hele tiden, helt siden kongeveien ble etablert for lang tid siden.

Jølberg og Røed gjør gjeldende at de har full eiendomsrett til sin egen eiendom, også der hvor restene av gamle kongevei ligger. De delene av eiendommen hvor veien ligger er i dag en del av landbruksnæringen, og fungerer som gårds- og skogsvei for Røed.

Veien har sin opprinnelse fra før 1800. Det er aldri ervervet grunn til offentlig vei, kun en bruksrett for allmenn ferdsel og vedlikehold. Det er sterke holdepunkter for at veien i dag er som den var før 1800. Placatene som Statens vegvesen har vist til får ikke anvendelse. Grunneierens eiendomsrett har bestått hele tiden.

Bruken har uansett pågått så lenge at Røeds rettigheter anses hjemlet via reglene om hevd, jf. hevdslova, langhevd eller alders tids bruk. Statens eiendomsrett anses bortfalt. Staten har vist en total mangel på tilstedeværelse og engasjement siden 1864. Eiere av Jølberg og Røed sin eiendom har benyttet veien sammenhengende i 150 år som sin egen i god tro.

Subsidiært gjøres gjeldende at bredden på gamle kongevei ikke er større enn det som på enkelte steder er synlig i dagens terreng, dvs. inntil 2,5 meters veibredde.

Det er nedlagt slik

påstand:

1. Torill og Eivind Røed frifinnes.
2. Staten har ikke eiendomsrett til den delen av gamle kongevei som ligger på gnr. 36 bnr. 1, Ski kommune.
3. Staten betaler Torill og Eivind Røed sine omkostninger med saken.

Advokat Erik A. Øyen har på vegne av Arild Retvedt Øyen i hovedsak gjort gjeldende slikt påstandsgrunnlag:

Arild R. Øyen og Statens Vegvesen har inngått forlik i tvisten om hvem som eier veien. Forliket som nevnt ovenfor omfatter eiendomsretten og ikke en evt. grensegang. Arild R. Øyen vil anføre at veien, uansett hvem som eier den, må ha samme bredde som dagens.

Statens Vegvesen selv har aldri markert noen annen veibredde enn den som er nå og som nevnt alltid har vært slik.

Uansett kommer reglene om hevd, langhevd og alders tids bruk til anvendelse. Hevdstiden er oppfylt. Arild R. Øyen overtok eiendommen som følge av skiftet etter sine foreldre i 1991.

Han og andre tilstøtende grunneiere har brukt grunnen enten til jorder eller som skog hvor det er hentet ut ved og tømmer.

Tilstøtende grunneiere har vært i aktsom god tro med tanke på eventuelt hevdserverv: gitt den atferd som er utvist har de ikke hatt grunn til å undersøke saken videre. Det kan på denne bakgrunn ikke forventes at de skulle ha undersøkt gamle lover mv. for avklaring.

Øyen har på grunn av forliket med Statens vegvesen ikke lagt ned påstand. Forliket omfatter også sakskostnader.

Jordskifteretten ser det slik:

Når det gjelder jordskifterettens kompetanse i grensegangssaker etter jordskifteloven § 88 vises til jordskifterettens kjennelse i saken av 16.05.2014.

Jordskifteretten har kommet til at partene Bjørn Brødholt og Torhild Haga Brødholt, Hans Johan Mørch, Torill Ingegerd Jølberg og Eivind Røed må få medhold i sine påstander.

Det er ikke bestridt at det fra gammelt av har gått en allmenn ferdselsvei (kongevei) langs den traséen som er til behandling i saken. Tvisten gjelder hvem som i dag har eiendomsretten til det arealet som veien ligger på.

Jordskifteretten vil først behandle spørsmålet om kongeveien var etablert som allmenn ferdselsåre før 1800 og om staten hadde ervervet eiendomsrett til grunnen som veien lå på før 1800.

Den første veiloven i Norge er fra 1824. Før den tid var deler av dansk lovgivning om allmenne veier gjort gjeldende for Norge ved såkalte "Placater". I denne saken har Statens vegvesen vist til placater fra 1800 og 1801. De inneholder bestemmelser om erstatning til grunneier i forbindelse med erverv av grunn ved anlegg av nye allmenne veier og ved erverv i forbindelse med utvidelse av eksisterende. De inneholder ikke regler om tilbakeføring av veigrunn i de tilfeller veier legges ned og opphører som offentlige veier. Før 1800 var det ikke regler om erstatning for avståelse av grunn til allmenne veier. På bakgrunn av dette betraktes som hovedregel allmenne veier etablert før 1800 slik at det ikke ble ervervet grunn til veiene, men en bruksrett for allmenn ferdsel. Roar Midtbø Jensen, Vegdirektoratet, behandler dette spørsmålet i sitt notat om eiendomsretten til gamle veier av 29.07.2002. Midtbø Jensen skriver blant annet at det er grunn til å tolke rettsreglene helt fram til slutten av 1700-tallet slik at det offentlige ikke ervervet eiendomsrett til veigrunnen og at de offentlige veiene var basert på en sterk lovbeskyttet bruksrett for allmennheten. Han viser også til hva veilovkomitéen av 1951 sier om veiene på denne tiden:

> *"Det var neppe tale om offentlig eiendomsrett til vegene, hele forholdet hadde mer karakter av en bruksrett for al[l]menheten."*

Jordskifteretten viser til det framlagte dokumentet om Hærveiens historie. Der framgår det at den såkalte "Glommalinjen" var et vesentlig ledd i Norges forsvarssystem mot svenskene på 1700-1800 tallet. Veiforbindelsen mellom Glomma og Christiania hadde derfor en særlig militærstrategisk betydning. Dette gjaldt ikke minst østre og søndre gren av den Fredrikshaldske kongevei mot henholdsvis Onstadsund og Grønsund. Disse veiene ble også benevnt Hærveien. Jordskifteretten legger til grunn at den strekningen som er til behandling i denne saken er den søndre gren mot Grønsund ved Glomma på grensen mellom Skiptvedt og Eidsberg i Østfold.

På bakgrunn av dette legger jordskifteretten til grunn at kongeveien ble anlagt for allmenn ferdsel før 1800. Følgen av detter er at staten ikke hadde ervervet eiendomsrett da placatene av 1800 og 1801 trådte i kraft. Jordskifteretten kan ikke se at det ved de nevnte placatene førte til at staten ervervet grunn for allmenne veier etablert før 1800. I forbindelse med erverv av grunn er det rimelig å anta at det ble betalt erstatning. Etableringen av veien skjedde for lenge siden. Det er uklart for jordskifteretten hvilke kravet til dokumentasjon som forelå for eiendomserverv den gang, men det er ikke framlagt dokumentasjon på erverv av grunn og utbetalt jordskadeerstatning til de berørte grunneierne.

Jordskifteretten må videre vurdere om det er ervervet grunn til offentlig vei etter 1800. Av dokumentet om Hærveiens historie framgår at det etter våpentilstanden med Sverige i 1808 var en overhengende fare for en ny krig mot Sverige. Det ble derfor satt inn store militære tropper på de to Hærveiene og andre veier i forbindelse med "Glommalinjen". Hæren var ikke demobilisert. Det var derfor viktig å gi soldatene meningsfullt arbeid. Slik jordskifteretten forstår det ble soldatene satt til å utbedre veier. Spørsmålet blir dermed om det i forbindelse

med dette arbeidet ble ervervet grunn til utvidelse av veiene og utbetalt erstatning i samsvar med reglene i placatene fra 1800 og 1801, eller om det kun var en utbedring innenfor det allerede etablerte veiområdet uten at det ble ervervet grunn til utvidelse.

Det er ikke framlagt bevis for at det ble ervervet grunn i forbindelse med dette arbeidet. Tidligere leder av juridisk seksjon i vegdirektoratet Otto Arnulf skriver blant annet om beviskravet i en artikkel i "Årbok for norsk vegmuseum 1993" på side 67.

> *"Dersom deler av vegen gikk ut av bruk før 1912 – slik at al[l]menheten ikke lenger brukte den – dukket eiendomsretten her opp igjen hos grunneierne, dersom den ikke beviselig var avstått til det offentlige."*

Dette ble endret med veiloven av 1912 § 8 da det ble innført regler om nedleggelse av offentlige veier. Dersom offentlige veier ble lagt ned etter 1912 dukker ikke tidligere eiers grunneiendomsrett uten videre opp og gjør seg gjeldende som i tidligere tider. For offentlige veier nedlagt etter 1912 beholder med andre ord staten eiendomsretten til veigrunnen, med mindre det er fattet avgjørelse om at grunnen skal tilbakeføres.

Statens vegvesen har vist til protokoller fra Akershus Amtsting fra årene 1859-1861. De har vist til at dette dokumenterer at den aktuelle veien i saken ble nedlagt som hovedvei, men at den ble omklassifisert til bygdevei og dermed fortsatt var offentlig vei. Veien gikk over fra å være statlig til å bli underlagt amtets (fylkets) ansvar. Etter dette er det begrenset med dokumentasjon i form av offentlige dokumenter om veiens videre skjebne. Det er imidlertid framlagt utdrag fra litteratur som beskriver dette. I det framlagte utdraget fra "Kråkstad en bygdebok" Bind 1 side 189 framgår det at en veikomité nedsatt av herredsstyret i Kråkstad i 1859 skulle utarbeide forslag til hvilke nye bygdeveier som burde bygges og om gamle kunne nedlegges. På side 189-190 framgår det at det i komitéens forslag, som ble forelagt herredsstyret, blant annet ble foreslått at åtte nye veier ble bygget mot at fire eksisterende ble nedlagt. Én av de fire var bygdeveien mellom Asper Bru og Audenbølhagen. Herredstyret vedtok bygging og nedlegging i samsvar med komitéens forslag i 1861. I bygdeboka er det også inntatt en oversikt over de viktigste nye veiene i perioden 1865-1925. Oversikten er basert på formannskapsprotokoller. Her framgår blant annet at ny vei mellom Neshagen og Asper bru ble besluttet bygget den 25.07.1889.

Opplysningene i bygdeboka om den nye veien mellom Neshagen og Asper bru sammenfaller med det som framgår av "Akershus fylkes veghistorie" av J. Gjærum side 287. Her omtales den samme veien. Det framgår at den rotelagte veien fra Audenbølhagen til Slottet mest sannsynlig ble nedlagt høsten 1864. Opptagelse av den nedlagte veien ble vurdert av amtsingeniøren i 1888. Amtsingeniøren konkluderte med at det var kostbar grunn over eiendommen Slottet. Han var av den oppfatning at man heller burde vurdere å legge veien i dalstrøket fra Neshagen til Asper bru. Dette endte med at det ble bygget ny vei på denne strekningen som ble innregistrert som bygdevei nr. 15 i 1890. Veien sto ferdig i 1891. Jordskifteretten legger til grunn at Neshagen ligger vest for Audenbøl. Veien er beskrevet å ligge på Krokstadelvas østre side og kan være samme vei som dagens "Nesveien". Slik jordskifteretten ser det har det formodningen mot seg at veien mellom Audenbøl og Slottet ble opprettholdt som offentlig vei, etter at den nye veien til Neshagen ble anlagt. Det var trolig

ikke behov for to bygdeveier så nær hverandre. På bakgrunn av dette finner jordskifteretten det sannsynlig at strekningen av gamle kongevei som er til behandling i foreliggende sak gikk ut av bruk og dermed ble nedlagt senest i 1891, i god tid før 1912 da ny veilov trådte i kraft.

Det er ikke framlagt bevis for at grunnen til Hærveien ble avstått til det offentlige, jf. Arnulfs uttalelse om beviskravet ovenfor. Siden veien var etablert som allmennvei før 1800 må det ha skjedd grunnerverv i forbindelse med utvidelse av veien senere for at staten skulle fått grunneiendomsrett. Dette er ikke bevist. Slik jordskifteretten ser det har Statens vegvesen som aktuell offentlig instans bevisbyrden når det gjelder å framskaffe bevis for at veigrunnen ble avstått til staten. For veier nedlagt etter 1912 er det annerledes. Innføringen av § 8 i denne loven medførte at det måtte fattes vedtak om tilbakeføring av veigrunn. Dersom slikt vedtak ikke foreligger ligger veigrunnen fortsatt som statlig eiendom.

Et dokument som kan underbygge at staten ikke ervervet eiendomsrett er den framlagte utskrift av pantebok 15 (1859-1863) inneholder en "Forening" datert 4. september 1858, tinglyst 15. mai 1860. Dokumentet inneholder en overenskomst om gjerdehold mellom søndre og nordre Fredstad. Nordre Fredstad er gnr. 32 bnr. 3 som i dag eies av Hans Johan Mørch. I dokumentet er den rodelagte bygdeveien beskrevet. Det er imidlertid kun eierne av de to gårdene som er parter i "Foreningen". Det offentlige er ikke parter. Det ville vært naturlig at aktuell offentlig veimyndighet var part dersom det offentlige hadde eiendomsrett til veigrunnen. Dette underbygger at det kun var ervervet bruksrett for allmenheten til ferdsel.

Det er for øvrig ikke påvist bruer, murer eller andre synlige konstruksjoner for veien. Dersom det eksisterer slike installasjoner er det vanlig å legge til grunn at staten har ervervet eiendomsrett selv for veier nedlagt før 1912. Dette underbygger at staten ikke har ervervet eiendomsrett til veigrunnen i saken som nå er til behandling.

Statens vegvesen har vist til rettspraksis. Slik jordskifteretten ser det gjelder de avgjørelsene det er vist til veier som i hovedsak er nedlagt etter 1912. De er derfor i det vesentlige ikke relevante for foreliggende sak. To av avgjørelsene gjelder imidlertid veier som kan være nedlagt som offentlige veier før 1912.

Dette gjelder for det første dom avsagt 28.03.1980 av Sunnhordaland Herredsrett. Dommen gjelder en gammel postvei i Herøysundet i Kvinnherad kommune. Det framgår at den opphørte som del av postruten ca. år 1870. Herredsretten legger til grunn at veien gikk ut av bruk som offentlig vei da ny riksvei sto ferdig rundt år 1900. Saken skiller seg fra foreliggende sak ved at den gjelder en vei som har vært benyttet som adkomstvei trolig fra veien gikk ut av bruk som offentlig vei og fram til dommen ble avsagt. Herredsretten vurderte spørsmålet etter § 8 i veiloven av 1912 og har på bakgrunn av dette lagt til grunn at den gamle postveien fortsatt er i det offentliges eie. Slik jordskifteretten ser det kan ikke bestemmelser i veiloven av 1912 benyttes i foreliggende sak, jf. konklusjonen om at kongeveien gikk ut av bruk som allmenn ferdselsvei (bygdevei) før 1912. Dette strider med grunnloven § 97 om at ingen lov kan gis tilbakevirkende kraft.

Den andre avgjørelsen gjelder dom avsagt 18.06.1998 av Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett. Denne dommen gjelder en postvei i som ble nedlagt som hovedvei i 1868. Det

framgår videre at ny riksvei ble bygget i perioden 1938 – 1940 og at det på det tidspunktet var veiloven av 1912 som gjaldt. På bakgrunn av dette kan det trekkes den slutning at selv om veien gikk ut av bruk som postvei ble den ikke lagt ned som offentlig vei først etter 1912. Dette spørsmålet ble først aktuelt å ta stilling til i forbindelse med bygging av ny riksvei. På det tidspunktet gjaldt veiloven av 1912 med sine bestemmelser om nedlegging av offentlige veier. Denne dommen er derfor ikke relevant for foreliggende sak.

Disposisjonene som er dokumentert for kongeveien er fra 1800-tallet. Dette bidrar til at dokumentasjonen ikke er helt entydig og klar på alle områder. Slik jordskifteretten ser det peker en overveiende del av bevisene i saken mot at det for det første ikke var ervervet veigrunn av staten fordi veien ble tatt i bruk som allmennvei før 1800. For det andre at veien gikk ut av bruk som allmennvei før 1912, på grunn av at det ble bygget nye veier som tok over for den gamle. Som følge av at det kun var ervervet bruksrett for allmennhetens bruk og det ikke fantes regler om disponering av veigrunn for veier som ble nedlagt før 1912, konkluderer jordskifteretten med at staten ikke har eiendomsretten til veigrunnen i dag. Begge de nevnte omstendighetene underbygger dette.

Jordskifteretten har kommet til at staten ikke er grunneier. Denne konklusjonen er i hovedsak basert på tolkning av dokumentene i saken. Jordskifteretten trenger derfor ikke vurdere de subsidiære anførslene om hevd. Konsekvensen av at jordskifteretten har kommet til at staten ikke er eier er at det heller ikke blir aktuelt med grensegang. Vinnende parter har uttalt at de ikke ønsker klarlegging av grenser.

Sakskostnader

Bjørn Brødholt og Torhild Haga Brødholt, Hans Johan Mørch, Torill Ingegerd Jølberg og Eivind Røed har fått medhold i sine påstander og har vunnet saken fullt ut. De har derfor krav på å få dekket sine sakskostnader av staten. Jordskifteretten har vurdert unntaksbestemmelsene i tvisteloven § 20-2 (3) og kommet til at de ikke kommer til anvendelse. Advokat Reier har på vegne av Bjørn Brødholt, Torhild Haga Brødholt og Hans Johan Mørch lagt fram omkostningsoppgave pålydende kr 86 983,-. Advokat Dag Robertsen har på vegne av Torill Ingegerd Jølberg og Eivind Røed lagt fram omkostningsoppgave pålydende kr 103 700,-. De vinnende partene har fradragsrett for mva. Beløpene er derfor uten mva. Statens vegvesen har ikke satt fram merknader til oppgavene. Jordskifteretten legger oppgavene til grunn da kostnadene vurderes å være nødvendige og rimelige å pådra i saken anledning.

Anke

Dommen settes til påanke straks jf. jordskifteloven § 62 annet ledd. Slik retten ser det er det nødvendig å få en rettskraftig dom før sakens videre behandling avklares. Det vil bli satt en frist for rekvirenten av saken for å sette fram krav om hva jordskifteretten eventuelt skal behandle videre, som følge av resultatet av dommen.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frister. Dette skyldes i hovedsak stor arbeidsmengde ved domstolen.

Dommen har slik

slutning

1. Staten har ikke eiendomsrett til gamle kongevei (Hærveien) som ligger på gnr. 32 bnr. 3, gnr. 36 bnr. 1, gnr. 37 bnr. 1 i Ski kommune.
2. Staten ved Statens vegvesen skal betale kr 86 983,- i sakskostnader til Bjørn Brødholt, Torhild Haga Brødholt og Hans Johan Mørch og kr 103 700,- til Torill Ingegerd Jølberg og Eivind Røed. Beløpene skal betales innen fjorten – 14 – dager regnet fra forkynning.
3. Dommen settes til påanke straks.

Anke

Dommen kan ankes til Borgarting Lagmannsrett. Ankefristen er én – 1 – måned regnet fra forkynning. Ankefristen løper ikke i rettsferien fra og med 24. desember 2014 til og med 3. januar 2015, jf. domstolloven § 140.

Videre framdrift:

Det vil bli satt en frist til etter ankefristens utløp for rekvirenten til å ta stilling til hva som kreves med tanke på videre behandling av saken.

Tore Kraggerud

Skylddelingsforretning – Fossum – 1881 – Avskrift

Matrikkelnummer 161 Løpenummer 514

- **Fossum, tilhørende Ole Larsens enke**

1. Fraskilt, inntegnet og tillagt en annen eiendom i Fossum, heretter kalt Hærehuset, tilhørende Johan Solum, som vi anser for å være 1/15 av den hele eiendommen.
2. Den nordre andel som nå kalles Øvre eller Nordre Fossum er inntegnet og grenser mot nord til Varlo og i øst til Solum i vest til Vestre Fossum og i mot syd til bygdeveien som går oppover til Grøsland, dog således at delet følger fra Solumdelet på den nordre side, øvre side vestover til det vestre hjørnet av stabburet, hvor det går i vinkel mot Nord til vannspringet, og deler dens vannbeholder i to deler, og går atter igjen i vinkel i vestlig retning og følger postledningene til delet ved Vestre Fossum. Denne andel anser vi for 2/21 deler av resterende eiendom. Denne andel skal nå tilhøre Christen Olsen.
3. Den søndre andel, som kalles nedre eller Søndre Fossum, går nedenfra elven og grenser mot øst til Solum og mot vest til Vestre Fossum, og mot nord til den ovenfor beskrevne delelinje på nordre side av veien, dog således, at for så vidt som eieren av denne andel river ned denne uthusbygningen, skal den bestemte linje fra stabburet og til vannbeholderen bortfalle, og delet fremdeles følge den øvre eller nordre side av veien til Vestre Fossum, dog med forbehold, at eieren av denne andel har rett til å ta vann av vannspringen eller vannbeholderen, samt vei til samme, dog således at eieren av denne andel er forpliktet til å være med i halvparten angående vedlikehold av vannpsringen og hva dermed står i forbindelse. Denne andel anser vi for 10/21 del av den resterende eiendom. Denne del skal nå tilhøre Lars Olsen.

Mai 2026

Rapport

Fossum-saken

Rettssikkerhet for alle